

Tampereen ortodoksinen kirkko täytti 100 vuotta

Tampereen ortodoksinen Aleksanteri Nevalaisen ja Pyhän Nikolaoksen kirkko täytti tänä vuonna 100 vuotta. Kirkon piirustukset laati Venäjän armeijan insinöörieversti T. U. Jassikoff ja ne hyväksyttiin senaatissa huhtikuussa 1895. Kustannusarvio oli 160 000 markkaa ja kirkkoon laskettiin tarvittavan tiiliä 550 000 kappaletta.

Rakennustyöt aloitettiin lokakuussa 1895 ja peruskivi muurattiin seuraavana keväänä. Sisustustyöt - mm. moskovalaisen kauppiaan lahjoittama ikonostaasi - valmistuivat 1899 ja kirkko vihittiin käyttöön 5. p:nä marraskuuta samana vuonna. Myöhäsbysanttilaista tyyliä edustava temppele pyhitettiin ruhtinas Aleksander Nevskille. Vihkiäisjuhlaan osallistui myös kenraalikuvernööri Nikolai Bobrikoff.

Sortovuosien aikaan ortodoksisista kirkoista tuli vihautun miehitysvallan symboleja. Tampereella tämä mielikuva vain voimistui, kun kaupunkiin sijoitettiin vuosisadan alussa venäläinen varuskunta ja kirkko toimi myös sen hengellisenä kotina.

Ensimmäisen maailmansodan yhteydessä Suomi julistautui itsenäiseksi. Poliittisen elämän kiihkeys johti kansalais-sotaan ja Tampereesta tuli yksi sen päänäyttämöistä. Ortodoksinen kirkko sai osuvia tykkitulesta ja vaurioitui, ja joutui pian vandalismin kohteeksi. Valkoiset räjäyttivät metalliset ulko-ovet, alttari häväistiin ja kirkon irtaimisto hävisi sotamuistoiksi. Pommin aiheuttamia vaurioita on vieläkin havaittavissa eteläpuoleisella seinällä. Koska kirkko ei ollut venäläisen varuskunnan omaisuutta, vaan Hämeenlinnan seurakunnan kappelikirkko, sitä ei takavarikoitu kuten kävi venäläisten rakentamille varuskuntakirkoille.

Talvi- ja jatkosodan aikana vauriot vain kasvoivat. Katto vuoti ja kauniit koristemaalaukset tuhoutuivat. Kunnostustöihin päästiin vasta 1950-luvulla, kun kirkkokunnan uudelleenjärjestelyjen jälkeen seurakuntien lopulliseksi lukumääräksi tuli 25. Kolmeentoista niistä rakennettiin uusi pääkirkko, mutta Tampereen seurakun-

Tampereen ortodoksinen Pyhän Nikolaoksen ja Aleksanteri Nevalaisen muistolle pyhitetty kirkko vietti äskettäin satavuotisjuhlaansa.

ta sai pyhäkökseen Aleksanteri Nevalaisen kirkon. Kun kirkko 1961 peruskorjauksen jälkeen vihittiin uudelleen käyttöön, se pyhitettiin myös pyhälle Nikolaokselle.

Kirkon vieressä sijainnut vanha, alunperin venäläislasten kouluksi tehty rakennus purettiin 1987 ja tilalle rakennettiin seuraavana vuonna uusi liike- ja toimitalo. Nikolaintalo ja erityisesti Nikolainsali ovat osoittaneet tarpeellisuutensa seurakunnan keskuksessa. Kun Karjalan Sivistysseuran piti vuosikokouksensa Tampereella huhtikuussa 1994, Nikolainsali tarjosi miellyttävät puitteet teidän vietoille.

Tampereen ortodoksisista kirkkoja ryhdyttiin entisöimään juhlakuntoon satavuotisjuhla varten jo 1996. Työt aloitettiin vesikatkon kuparoinnilla, kirkon seitsemän kupolirististä uusittiin ja Suomen toiseksi suurimman

kirkonkellon (paino 4 200 kiloa) kannatuksia vahvistettiin, ikonostaasi kunnostettiin ja ikonit konservoitiin jne.

Korjaustöiden yhteydessä kohennettiin myös kirkon ympäristöä. Suuriksi kasvaneet ja kirkkoa varjostaneet koivut kaadettiin ja tilalle istutettiin pihlajia ja muita kasveja kaupungin puistoyksikön suunnitelman mukaan ja kustantamana. Kaupunki myös suunnitteli ja toteutti kirkon ulkovalaistuksen. (lyh.)

RISTO LINTU
kirkkoherra

Toim. Kuten monet Karjalan Heimon lukijoista huomasivat, Tampereen ortodoksisen kirkon satavuotisliturgia televisioitiin sunnuntaina 7. marraskuuta. Palveluksen toimitti metropoliitta Leo papiston avustamana.

Insinööri, sotaveteraani Reino Jokiranta kuoli Oulussa 25.10.-99 vaikean sairauden murtamana. Hän oli syntynyt Paltamossa 9.11.1922, joten oli kuollessaan lähes 77-vuotias. Reinon isä Antti ja äiti Martta, ent. Andronoff, olivat syntyisin Uhtualta ja tulleet Suomeen 1922.

Reino kävi rankan, 3-vuotisen keskikoulun lin yhteiskoulussa vv. 1935-38. Ylioppilaaksi hän kirjoitti Nurmijärven yhteiskoulusta juuri ennen jatkosotaa 1941. Lukioaikansa hän asui itäkarjalaisten oppilaskodissa Väinölässä. Me hänen nuoremmat koulutoverinsa muistamme Reinon hyvin ystävällisenä, ei turhia puhuvana heimoveljenä.

Jatkosodassa palvelut ja haavoittunut Reino oli sotilasarvoltaan alikersantti. Sodan jälkeen hän suoritti insinööritutkinnon Tampereen teknillisessä oppilaitoksessa 1948. Valmistumisensa jälkeen hänen toimipaikkojaan olivat Lapin Rakennus Oy, rakennusliike T. Tönnöng (perustajaosakkaana) ja Oulun Rakennus Oy (osakkaana ja teknillisenä johtajana sairauseläkkeelle jäämiseen saakka 1981).

Reinoa jäivät kaipaamaan vaimo, 4 lasta (osa perheineen), lastenlapset, sisar, veljet perheineen sekä laaja ystäväpiiri. Siunaus toimitettiin Oulun ort. kirkossa 5.11. ja muistotilaisuus oli Pyhän Tuomaan srk-salissa Oulussa.

Niilo Haukilahti ja Kalevi Kotaniemi

Simo Rinne oli lähi-seutujen viimeinen vapaussoturi. Perinteen mukaisesti hänen arkulleen laskettiin havumiekkä. Pyhäjärvi-seudun Vapaussodan Perinneyhdistyksen edustajina haudalla olivat Pentti O. Perttuli, Pekka Kinkku ja Ilkka Perttula.

Vienankarjalainen kauppias Simo Rinne kuoli Säkyän vanhainkodissa 22.9.-99. Hän oli syntynyt Uhtuan kunnan Luusalmen kylässä 24.12.1903.

Simo Rinne eli pitkän ja vaiheikkaan elämän. Hän kävi venäläisen kansakoulun Uhtualta. Nuorena hän kävi isänsä kanssa Vienan Kemissä markkinamatkoilla. Suuri muutos hänen elämäänsä tuli keisarivallan romahtamisen ja bolševikkivallankumouksen myötä. Simo oli mukana Karjalan kahinoissa ja perääntynyt metsäisissä mukana Suomeen keväällä 1922. Punaiset veivät hänen isänsä ja ampuivat kotipellon laitaa.

Suomessa Simo asettui ensin Somerolle. Hän aloitti hetimiten laukkukaupan enonsa kaupparenkina. Siirryttyään Kuusjoelle hän sai oman hevosen ja kaupankäynti sujui mukavammin; talvella tavarat kuljivat reessä, kesällä kärryissä. Vuonna 1927 Simo perusti yhdessä Ville Timosen kanssa kaupan Hinnerjoelle, mistä siirtyi kolmen vuoden kuluttua Säkylään. Sinne hän perusti oman kaupan ja rakennutti liiketalon,

Säveltäjä-sanoittaja Aili Runne kuoli 79-vuotiaana 23.9.-99 Helsingissä. Hän oli syntynyt Simpeleen Änkilän-salon kylässä, joka jäi rauhanteossa Neuvostoliiton puolelle.

Aili Runne sävelsi paria laulua, joista myös sanoitti puolet. Tunnetuin näistä on Laps' olen Karjalan, josta on tehty lähes 30 levytystä.

Opettajana, toimittajana ja valtionpäämiesten tulkina toiminut Jukka Petrov kuoli 30.9.-99 Petroskoissa. Hän oli syntynyt 1914 Kontokin kylässä Vienan-Karjalassa, ja vietti lapsuutensa Akonlahden Munnankilahden kylässä.

joka valmistui juuri ennen sotia. Rakennus oli siihen aikaan paikkakunnan komein liikkerakennus. Simon liiketoiminnat menestyivät hyvin ja parhaimmillaan kaupassa oli kolme vierasta, palkattua myyjää, joilla oli aina kiire. Kankaat hankittiin suurista tukkuliikkeistä pääosin Tampereelta, Turusta ja Helsingistä. - Kangas- ja Pukimoliike S. Rinne toimi yhteisäisesti vuoteen 1972. Simon kauppiasuralle karttui pituutta yli puoli vuosisataa.

Simo Rinne oli kolmen sodan veteraani: vapaussodan, talvisodan ja jatkosodan. Ansoistaan hänet palkittiin viimeksi Vapaussodan Perinneyhdistyksen kultaisella jäsenmerkillä, josta oli paikallislehdessä artikkeli kuvineen juuri Simon kuoleman edellisena päivänä, 21. syyskuuta.

Simo osallistui aktiivisesti mm. Säkyän Yrittäjien toimintaan ja oli yhdistyksen kunniajäsen.

Poismennyttä jäi kaipaamaan lähinnä Saksassa asuva tytär. Simo haudattiin 30.9. läheiseen läsnäollessa Säkyän hautausmaalle vaimonsa vieren.

Talousneuvos Pauli Talo kuoli 3.10.-99 Raumalla. Hän oli syntynyt Viipurissa 7.9.1910. Sieltä evakkotaival johti aikanaan Raumalle, minne Pauli Talvio perusti urheilupukineita valmistavan tehtaan ja menestyi hyvin. Varoja riitti jaettavaksikin.

Monet karjalaiset ja isänmaalliset järjestöt saivat Paulilta apua hankkeisiinsa. Parhaiten muistetaan hänen kustantamansa Lappeenrannan Lottapatsas. Hänen lahjoittamansa "Boriksen ja Kostin kyykkämalja" kiertää edelleenkin SM-kilpailujen kiertopalkintona. - Kiitollisuudella muistaen KP.

Merkkipäiviä

60 vuotta täytti 18.11.-99 kansanrunousarkiston johtaja, fil. lis. Pekka Laaksonen. Hän on syntynyt Helsingissä, mutta viettänyt kolmanneksen elämästään Lahdessa.

Pekka Laaksonen on työskennellyt SKS:n kansanrunousarkiston tutkijana 1965-70 ja Karjalan tutkimuslaitoksen tutkijana 1971-74. Hänet nimitettiin kansanrunousarkiston johtajaksi 1975.

Laaksonen kuuluu moniin kulttuurialan yhdistyksiin. Hän on Kalevalaseuran puheenjohtaja v:sta 1981, toimi Aleksis Kivi seuran puheenjohtajana 1987-97, Suomen kotiseutuliiton hallituksen puheenjohtaja v:sta 1994 ja Karjalaisen kulttuurin edistämisseuran hallituksen jäsen v:sta 1994. Hän on julkaissut paljon alansa teoksia, ja ollut vetämässä ainutlaatuisia elämäkertoja ja ammatikuntaperinteen keruutyötä.

Päätoimittaja Vladimir (Volodja) Kettunen täyttää 60 vuotta Petroskoissa 30.12.-99. Hän on syntynyt Uhtualla. Hänen äitinsä oli tunnettu perinteentaitaja Anni o.s. Kalinin Uhtuan Luusalimesta.

Kettusella oli onni käydä Uhtualla seitsemän vuotta koulua suomen kielellä, kunnes 1956 tuli määräys, että suomenkielinen opetus lopetetaan.

Koulun jälkeen nuori mies lähti suorittamaan asevelvollisuutta rakettijoukkoihin. Urakka lähenei jo loppuaan, kun Kettunen joutui joukko-osastonsa mukana suoraan maailmanpolitiikan polttopisteeseen, Kuubaan. Loka-marraskuussa 1962 kahden supervallan, Yhdysvaltain ja Neuvostoliiton, välit ki-

ristyivät ydinsodan partaalle saakka. Järki kuitenkin voitti ja Kuuban kriisi laukesi niin Kettusen kuin meidän muidenkin onneksi. - Tätä jännittävää, mutta myös eksoottista komentusmatkaansa Kettunen muisteli lokakuun lopussa Yleisradion lähettämässä ohjelmassa "Karjalaispoika Kuubassa".

Ylipitkäksi venyneen sotapalveluksen jälkeen Kettunen aloitti opiskelun Petroskoin yliopistossa ja työskenteli valmistuttuaan eri tehtävissä Neuvosto-Karjala-lehdessä, viimeksi osastopäällikkönä.

Vuodesta 1991 Kettunen on toiminut Karjalan Rahvahan Liiton perustaman karjalankielisen lehden Oman Muan päätoimittajana. Perheeseen kuuluu vaimo, syksyllä yliopistopinnot aloittanut Voitto-poika sekä vielä koulua käyvä tytär Anisa. -SV

Professori Jouko Vahola täytti 50 vuotta Oulussa 22.9.-99. Hän on historiantutkija ja julkaissut merkittäviä teoksia Karjalan vaiheista.

Niistä mainittakoon Suomi suureksi - Viena vapaaksi (Suomen pyrkimykset Itä-Karjalassa v. 1918) sekä Nuorukaisten sota (Aunuksen retken historia v. 1919).

Chapman&Freeman:

**MUNA ULOS,
KALA SISÄÄN**

Vuoden
parhaat naurut!

Liput:
60 mk/50 mk

**TOIVOTAMME
TEILLE
JOULUILOA!**

Lippukassa:
puh. (017) 264 8830
ark. ma-pe klo 8-16

**UT VARKAUDEN
TEATTERI**

Laivalinnankatu 29, 78200 VARKAUS